

БЛАНКА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ НА ПРОЕКТ ПО ИНСТРУМЕНТА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

1. Наименование на проекта.
Въвеждане на способности за алтернативно разрешаване на спорове (АРС) в съдебната система в България - пилотно въвеждане на задължителна съдебна медиация; доизграждане на мрежата от съдебни центрове във всички окръжни райони на страната.
2. Описание на проекта (цели, основни дейности).
1. Обща цел – въвеждане на задължителна съдебна медиация в производствата по граждански и търговски дела като средство за насърчаване на използването на алтернативни способности за разрешаване на спорове, намаляване натовареността на съдилищата и повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване.   Подобряването на ефикасността на съдебната власт чрез реформи изисква непрекъснати промени и актуализация на различните елементи и процеси на управление на съдебната система. Един от ключовите фактори за нейната ефективност е свързана необходимостта от регулиране на натовареността на съдилищата, от която зависи в огромна степен качеството и бързината на правораздаването. Проблемът с натовареността на съдии е във фокуса на редица структуроопределящи документи за развитието на съдебната система, като напр. „Пътна карта за изпълнение на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система“ (приета с Решение на Министерския съвет № 229/22.04.2016 г.), Доклад на Европейската комисия до Европейския парламент и Съвета на Европа относно напредъка на България по Механизма за сътрудничество и проверка от 13.11.2018г., приетите от ВСС резултати от емпирично изследване на натовареността на съдиите в България, последните годишни анализи на СК на ВСС за натовареността, годишните доклади на ВКС и по-големите съдилища за 2018 г. и мн.др.. Феноменален е факта, че през последните пет години населението на България е намаляло с 6,71%, но броят на постъпилите дела в съдилищата се увеличава с 2.82%. Тази тенденция като цяло се наблюдава с малки прекъсвания почти през последните 10-15 години.   Приемането на Закона за медиацията през 2004 год. е един от способите за преодоляване на неравномерната натовареност на съдилищата, водещ до икономия на ресурси и време и намаляване на административната тежест на производствата. Въвеждането и насърчаване използването на медиацията, освен че непосредствено рефлектира върху работата на съда, дава по-икономична и облекчена алтернатива за гражданите и бизнеса при разрешаване на спорове, което я прави доказано ефективна. Актуалното състояние на медиацията, въпреки приетия закон и натрупаната практика по неговото прилагане, все още не са напълно задоволителни. Съгласно препоръките на СЕРЕЈ от 2017г. в доклада „Първа оценка и препоръки- развитие на медиацията в България“, потенциалът на медиацията не се използва пълноценно, а съгласно действащата нормативна регулация в тази област медиацията е изцяло доброволна и не се предвижда задължителност. Независимо, че повече от 15 години е въведен института на медиацията в страната, поради фрагментирания подход и липсата на достатъчно доверие в този способ за решаване на спорове, може да се направи извод, че цялостното качество и количество на медиацията е несигурно и напълно незадоволително и неадекватно на положените усилия от страна на съдии и медиатори. Въвеждането на задължителна съдебна медиация по определени видове граждански и търговски дела ще способства от една страна за утвърждаването на медиацията като алтернативен способ за решаване на спорове като по този ще допринесе ефект и

за несъдебната медиация, а от друга страна ще съдейства за ефективността на съдебната система.

В изпълнение на проект “Насърчаване използването на медиацията като алтернативен способ за решаване на спорове” на ОП „Добро управление“, код на процедурата BG 05SFOP001-3-001-0014-C01/03.10.2017 год., бенефициент по който е Министерство на правосъдието, с партньор Висш съдебен съвет по ангажимент по Дейност 4, бяха изградени пет пилотни центрове за медиация по апелативни райони. За техническо обезпечаване на тяхното функциониране в рамките на проекта е закупено необходимото оборудване, а със средства от бюджета на съдебната власт е направен ремонт и е закупено обзавеждане на централите. С оглед популяризиране на културата за разрешаване на спорове по доброволен начин са организирани публични събития във всеки от петте центрове, с участието на магистрати, медиатори, адвокати и граждани – представители на широката общественост. Като част от дейностите по проекта е създаден Централизиран електронен портал за медиация, даващ изчерпателна и систематизирана информация за възможностите на медиацията, като способ за разрешаване на различни спорове и е изграден безплатен модул за провеждане на онлайн медиации.

Независимо от постигнатите резултати по проекта и безспорната полза от медиацията, както за обществото, така и за правораздавателната система, към настоящия момент все още липсва цялостна национална стратегия за медиация, уреждаща нейната институционална рамка, регулация и контрол. За постигането на устойчивост на постигнатите резултати по проекта, в частност на функционирането на изградените центрове, е необходимо създаване на правила за работата им и определяне на координатори от страна на съдилищата, които да обезпечават административно дейността по препращане и отчитане на проведените медиации. По този начин освен, че ще бъдат създадени гаранции за работа, ще се създадат и предпоставки за доразвитие на техния капацитет. Постигнатите по проекта резултати представляват забележителен напредък, основно по отношение изграждането на инфраструктура, обслужваща съдебната медиация. Поради тази причина те биха могли да бъдат възприемани като основополагащи, но при всички случаи подлежащи на актуализация и доразвитие и то при изграждане на цялостна концепция за това. По-широкото прилагане на медиацията в Република България и формирането на обществена нагласа за това, налагат да бъде актуализирана нормативната уредба в Закона за медиацията, ГПК и всички други относими нормативни актове, свързани с медиацията по гражданскоправни и търговски спорове като бъде въведен института на задължителната медиация по определени видове граждански и търговски дела. Разработването на модел за задължителна медиация ще доведе до гарантиране правата и интересите на страните, намаляване на натовареността на съдилищата, повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване, повишаване доверието в съдебната система и подобряване на бизнес средата.

За бъдещето развитие на медиацията е необходим структуриран подход, който зависи в огромна степен от последователна държавна политика, но и от финансови ресурси, които да обезпечат неговите цели. Проблемите, свързани с финансирането на медиацията и липсата на държавно финансиране поставят под въпрос устойчивостта на постигнатите резултати и сериозно застрашават идеята за нейното развитие и реалното ѝ навлизане в обществените отношения. Предвид последователния и дълготраен интерес, проявяван от Европейския парламент и Съветът на Европейския съюз към алтернативните способи за разрешаване на спорове и при безспорния обществен интерес от медиацията, несъмнена е необходимостта от разработване на механизми за нейното прилагане.

2. Конкретни цели:

- (1) Насърчаване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове от страните (включително от техните адвокати);

- (2) Намаляване натовареността на съда и подобряване на ефективността и качеството на правораздаването по граждански и търговски дела;
- (3) Развиване капацитета на съществуващите центрове по медиация към съдилищата;
- (4) Създаване на 15 нови центъра по медиация към окръжните съдилища във всички областни градове, в които няма открити центрове;
- (5) Изграждане на облик и доверие към медиацията като полезен за обществото институт, който спестява време, ресурси и подобрява отношенията между хората.

3. Дейности

I фаза – Въвеждане на задължителна съдебна медиация в пилотни съдилища, в които вече има функциониращи центрове за съдебна медиация (в градовете София, Варна, Пазарджик и Перник):

- (1) Изготвяне на план на необходимите промени в работата на съда и на съдебните центрове по медиация, включително на необходимите процедурни и законодателни промени, и съгласуването им със заинтересованите групи – съдии, адвокати, медиатори; определяне на групите дела, за които ще се прилага задължителна медиация и на процедурите, които ще се следват; изготвяне на критерии за квалификация и стандарти за подбор на медиаторите; изготвяне на модели за въвеждане на системи за контрол и гарантиране на качеството на провежданите медиации (ко-медиация при новоприетите медиатори, обратна връзка от страните и анализ на дейността на медиаторите); изготвяне на проекти за законодателни промени;
- (2) Приемане на необходимите законодателни промени – Граждански процесуален кодекс, Закон за медиацията, Закон за съдебната власт, Правилник за администрацията на съдилищата, създаване на Наредба за устройството на центрове за медиация към съдилищата; Наредба за подбор и контрол върху дейността на медиаторите в центрове за медиация към съдилищата, Класификатор на длъжностите в администрацията на съдилищата.
- (3) Подбор и приемане на нови медиатори към съдебните центрове по медиация в пилотните съдилища; изготвяне на учебна програма за обучение на съдии, медиатори и съдебни координатори; обучение на медиаторите във връзка със специфичните задачи, следващи от задължителния характер на медиацията; назначаване на допълнителни координатори към съдебните центрове по медиация към пилотните съдилища и тяхното обучение; обучение на съдиите в пилотните съдилища за работа съвместно с центрове по медиация и относно подбора на дела, по които да се провежда задължителна медиация, когато тази преценка е оставена на съдията;
- (4) Изготвяне на анализ и техническо задание за реализиране на модул в Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) за администриране на провежданите медиации по делата;
- (5) Подготвяне и провеждане на обществена поръчка, в случаите когато ЗОП изисква такава, за осигуряване на необходимата техническа обезпеченост /компютърна и периферна техника/ на съдебните центрове по медиация (тези към пилотните съдилища, съществуващите центрове към други окръжни съдилища и новосъздадените центрове по фаза II на проекта) и доставяне на необходимата техника;
- (6) Подготвяне и провеждане на обществени поръчки в случаите, в които ЗОП изисква такива, за осигуряване на материална обезпеченост на съдебните центрове по медиация към пилотните съдилища, както и за останалите центрове, които ще бъдат разширени или създадени по фаза II на проекта (ремонт на помещения, обзавеждане и оборудване) и извършване на необходимите ремонтни дейности и доставка на оборудване;
- (7) Провеждане на разяснителни кампании сред заинтересованите групи (основно сред адвокатската общност чрез съдействието на

- адвокатските съвети) във връзка с въвеждането на задължителната медиация в пилотните съдилища;
- (8) Провеждане на информационна кампания за запознаване на обществото с въвежданите промени в съдебната система, свързани с APC – електронни медии, конференции, чрез интернет;
- (9) Отчитане на резултатите от фаза I на проекта – статистика за проведените медиации и резултатите от тях. Административно управление на проекта.

II фаза – Създаване на 15 нови центрове по медиация към окръжните съдилища, в които няма такива, и разширяване на вече съществуващите 9 центъра, извън пилотните съдилища. Въвеждане на задължителната медиация във всички окръжни съдебни райони в България:

- (1) Създаване на 15 нови центрове по медиация към окръжните съдилища; назначаване на съдебни координатори;
- (2) Подбор и приемане на медиатори към новите 15 съдебни центрове по медиация и допълнителни медиатори към съществуващите 9 центъра (извън пилотните съдилища); обучение на тези медиатори във връзка със специфичните задачи, следващи от задължителния характер на медиацията; назначаване на допълнителни координатори към съществуващите съдебни центрове по медиация и тяхното обучение; обучение на съдиите в останалите съдилища в България (извън пилотните) за работа съвместно с центровете по медиация и относно подбора на дела, по които да се провежда задължителна медиация, когато тази преценка е оставена на съдията;
- (3) Провеждане на разяснителни кампании сред заинтересованите групи (основно сред адвокатската общност в останалите съдебни райони на страната, извън тези на пилотните съдилища, чрез съдействието на адвокатските съвети) във връзка с въвеждането на задължителната медиация
- (4) Отчитане на резултатите от фаза II на проекта – статистика за проведените медиации и резултатите от тях. Административно управление на проекта.

3. Бенефициент.

Висш съдебен съвет и съдилища

4. Времеви график за изпълнение на проекта, вкл. дейности, етапи¹.

¹ Графикът ще е релевантен за определянето на междинни цели в рамките на Плана за възстановяване и устойчивост и има пряко отношение към освобождаване на траншовете от финансовата подкрепа по линия на Фонда за възстановяване и устойчивост.

	Месеци																																			
Дейности	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
Планиране на необходимите промени в законодателството и работата на съдилищата, медиаторите и съдебните центрове по медиация за въвеждане на задължителна медиация и съгласуване със заинтересованите групи (фаза I, дейност 1)																																				
Приемане на законодателни промени (фаза I, дейност 2)																																				
Подбор на медиатори, назначаване на съдебни координатори на центрoвете по медиация, обучение на медиатори, съдебни координатори и съдии в пилотните съдилища (фаза I, дейност 3)																																				
Изготвяне на анализ и техническо задание за модул на ЕИСС във връзка със задължителната медиация (фаза I, дейност 4)																																				
Осигуряване на техническа обезпеченост на съдебните центрове по медиация - съществуващи и нови (фаза I, дейност 5)																																				

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
Осигуряване на материално обезпечаване на центровете по медиация в пилотните съдилища (фаза I, дейност 6)																																					
Провеждане на разяснителни кампании в района на пилотните съдилища (фаза I, дейност 7)																																					
Провеждане на информационна кампания за запознаване на обществото с въвежданите промени в съдебната система, свързани с APC (фаза I, дейност 8)																																					
Отчитане на резултатите от фаза I на проекта (фаза I, дейност 9); от началото на тази дейност ще започне задължителната медиация в пилотните съдилища																																					
Създаване на 15 нови съдебни центъра по медиация ; назначаване на нови и/ или допълнителни съдебни координатори (фаза II, дейност 1)																																					

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
Приемане на нови медиатори към новите и останалите съществуващи центрове по медиация, обучение на медиатори, съдебни координатори и съдии в останалите окръжни съдебни райони (фаза II, дейност 2)																																					
Продължаване на разяснителната кампания за запознаване на заинтересованите страни с въвежданите промени в съдебната система, свързани с APC (фаза II, дейност 3)																																					
Отчитане на резултатите от фаза II на проекта (фаза II, дейност 4) ; от началото на тази дейност ще започне задължителната медиация в останалите окръжни съдебни райони																																					

4.1. Кога най-рано може да започне изпълнението на проекта след неговото одобрение?

Незабавно - до 1 месец след осигурено финансиране.

5. Индикативен финансов ресурс по дейности, вкл. източници на финансиране (ДБ, европейско финансиране, частно финансиране, МФИ).

1. Планиране на необходимите промени в законодателството и работата на съдилищата, медиаторите и съдебните центрове по

медиация за въвеждане на задължителна медиация и съгласуване със заинтересованите групи **(фаза I, дейност 1)**: Очакван брой ключови експерти (работна група), необходими за изготвяне на нормативните документи и концепцията: до 15 човека. Очаквано време за работа: до 160 часа/експерт или общо 2400 часа. Часова ставка за ключови експерти до 100 лева/час. /Индикативният ресурс е определен въз основа на принципа на аналогия, от два източника: 1.Проект на Софийски районен съд и Професионална асоциация на медиаторите в България (ПАМБ) за създаване на първия съдебен център в България, финансиран от Фондация „Америка за България“, 2009-2010 г.; 2. project title: European Network of Mediation for cross border dispute resolution, 2011-2012/

Общо 240 000 лева

2. Приемане на законодателни промени **(фаза I, дейност 2)**: не се предвижда разходване на финансови средства. **Общо 0,00 лева**
3. Подбор на медиатори, назначаване на съдебни координатори на центровете по медиация, обучение на медиатори, съдебни координатори и съдии в пилотните съдилища **(фаза I, дейност 3)**: По дейностите за подготовка на учебна програма за обучение на съдии, медиатори и съдебни координатори и за обучение на съдии, медиатори и съдебни координатори в центровете по медиация към пилотните съдилища: Изготвяне на учебна програма за обучение на съдии, медиатори и съдебни координатори – до 100 часа, 60 лева/ час или общо 60000 лева; Очакван брой обучавани съдии от 4-те пилотни съдилища - 220 човека (две еднократни обучения), медиатори - 125 (две тридневни обучения), координатори - 12 (две двудневни обучения). Общо 357 човека. Очакван брой часове на обученията - 2000 ч. Часова ставка за обучители 80 лева/час. /Индикативният ресурс е определен въз основа на принципа на аналогия, от два източника: 1.Тарифа за възнагражденията за обучителна дейност на Националния институт за правосъдие; 2.Проект на Софийски районен съд и Професионална асоциация на медиаторите в България (ПАМБ) за създаване на първия съдебен център в България, финансиран от Фондация „Америка за България“, 2009-2010 г.; 2. project title: European Network of Mediation for cross border dispute resolution, 2011-2012/

Общо 220 000 лева

4. Изготвяне на анализ и техническо задание за модул на ЕИСС във връзка със задължителната медиация **(фаза I, дейност 4)** : По дейностите за изготвяне на анализ и създаване на техническо задание за надграждане на информационната система на съдилищата във връзка с въвеждане на задължителна медиация. /Индикативният ресурс е определен въз основа на проект „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури и разработване на Единна информационна система на съдилищата“, финансиран по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05SFOP001-3.001-0001-C01/26.08.2016 г., процедура BG05SFOP001-3.001, по Приоритетна ос № 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“, Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 (ОПДУ)/.

Общо: 21 000 лева

5. Осигуряване на техническа обезпеченост на съдебните центрове по медиация - съществуващи и нови **(фаза I, дейност 5)**
Доизграждане на инфраструктурата от съдебни центрове в страната /новоизградени 15 и разширяване на капацитета на съществуващите 13 центрове/- осигуряване материалната обезпеченост: помещения /ремонт / и обзавеждане на съществуващи и

новоизградени центрове, включително локални помещения във всички районни съдилища с оглед облекчения достъп на гражданите до АРС: 141 районни и окръжни съдилища, средно по 1 помещения за една съдебна сграда, по 4000 лева за 1 помещение. /Помещенията се намират в съдебните сгради и затова се предвиждат средства за “текущ ремонт” по ЗУТ за създаване на работна среда, в която да се осъществяват медиационни срещи- бюра, библиотеки, столове и др.вид обзавеждане. *Индикативният ресурс е определен средно за едно помещение от сайтове за продажба на офис мебели: <https://www.mebeli.bg/> <https://ofismebeli-bg.com/> /.*

Общо: 564 000 лева.

6. Осигуряване на материално обезпечаване на центрoвете по медиация в пилотните съдилища (**фаза I, дейност 6**)
Необходимо оборудване за пилотните съдебни центрове по медиация новоизградените центрове – компютърна, периферна техника и др.. Средно за 98 бр. помещения –1 бр. компютърна конфигурация и 1бр.периферна техника. */Индикативният ресурс е определен въз основа на сключен договор ВСС 7359/22.07.2020г.-стойността на една работна станция е 1026 лева с ДДС; стойността на периферна техника е средно 556,65 лв. с ДДС: <https://hp.it-shop.bg/home.html> <https://ardes.bg/> <https://pcshop.bg/> /*

Общо 155 100 лева.

7. Провеждане на разяснителни кампании в района на пилотните съдилища (**фаза I, дейност 7**): Не се предвижда финансов ресурс, доколкото ще има обучение на съдии и медиатори.
8. Провеждане на информационна кампания за запознаване на обществото с въвежданите промени в съдебната система, свързани с АРС (**фаза I, дейност 8**)Провеждане на до 28 разяснителни кампании сред заинтересованите групи – адвокатите от съответните съдебни райони – чрез онлайн-платформи като напр.Zoom, MS Team, Google, или срещи в съдебните сгради, проведени с помощта на административните ръководители; средно 4-5 часа на кампания, общо 238 часа, до 50 лева на час; */Индикативният ресурс е определен въз основа на принципа на аналогия, от два източника: 1.Тарифа за възнагражденията за обучителна дейност на Националния институт за правосъдие; 2.Проект на Софийски районен съд и Професионална асоциация на медиаторите в България (ПАМБ) за създаване на първия съдебен център в България, финансиран от Фондация „Америка за България“, 2009-2010 г.; 2. project title: European Network of Mediation for cross border dispute resolution, 2011-2012/*

Общо 6 650 лева.

9. Отчитане на резултатите от фаза I на проекта (**фаза I, дейност 9**): не се предвижда финансов ресурс.
10. Създаване на 15 нови съдебни центъра по медиация ; назначаване на нови и/ или допълнителни съдебни координатори (**фаза II, дейност 1**): не се предвижда финансов ресурс.

Приемане на нови медиатори към новите и останалите съществуващи центрове по медиация, обучение на медиатори, съдебни координатори и съдии в останалите окръжни съдебни райони (**фаза II, дейност 2**): По дейностите за обучение на съдии, медиатори и съдебни координатори в останалите центрове по медиация извън пилотните съдилища: Очакван брой обучавани съдии от останалите 24 окръжни съдебни райони - 800 човека (две еднодневни обучения), медиатори - 600 (две двудневни обучения), координатори - 60 (четири еднодневни обучения). Общо 1460 човека. Очакван брой часове на обученията - 5000 ч. Часова ставка за експерти-обучители около 60 лева/час. / *Индикативният ресурс е определен въз основа на принципа на аналогия, от два източника: 1.Тарифа за възнагражденията за обучителна дейност на Националния институт за правосъдие; 2.Проект на Софийски районен съд и Професионална асоциация на медиаторите в България (ПАМБ) за създаване на първия съдебен център в България, финансиран от Фондация „Америка за България“, 2009-2010 г.; 2. project title: European Network of Mediation for cross border dispute resolution, 2011-2012/*

Общо 300 000 лева

11. Продължаване на разяснителната кампания за запознаване на заинтересованите страни с въвежданите промени в съдебната система, свързани с APC (**фаза II, дейност 3**)

12. Отчитане на резултатите от фаза II на проекта (**фаза II, дейност 4**); от началото на тази дейност ще започне задължителната медиация в останалите окръжни съдебни райони

Общо - 1 506 750 лева.

Източник на финансиране и разпределение: европейско финансиране.

- Изграждане/рехабилитация на инфраструктура (СМР) - 6%
- Физически капитал (закупване на машини и съоръжения) - 9%
- Човешки капитал (повишаване на умения, преквалификация...) -37,65%
- Труд (разходи за възнаграждения- по трудови и граждански договори) - 43,65%
- Технология (разходи за придобиване на НМДА - патенти, софтуер...) 4,00%

6. Индикатори

6.1. Индикатор/и за резултат

I фаза – Въвеждане на задължителна съдебна медиация в пилотни съдилища, в градовете София, Варна, Пазарджик и Перник:

(1) Планиране на необходимите промени в законодателството и работата на съдилищата, медиаторите и съдебните центрове по медиация за

въвеждане на задължителна медиация и съгласуване със заинтересованите групи – **Резултатът е изготвени План-програма за реформата по въвеждане на задължителна медиация и законопроекти.**

(2) Приемане на необходимите законодателни промени – **Резултатът е приемане на промени в съответните нормативни актове - Граждански процесуален кодекс, Закон за медиацията, Закон за съдебната власт, Правилник за администрацията на съдилищата, създаване на Наредба за устройството на центровете за медиация към съдилищата; Наредба за подбор и контрол върху дейността на медиаторите в центровете за медиация към съдилищата, Класификатор за длъжностите в администрацията на съдилищата.**

(3) Подбор и приемане на нови медиатори, назначаване на нови съдебни координатори на центровете по медиация, изготвяне на учебна програма; обучение на медиатори, съдебни координатори и съдии в пилотните съдилища – **Резултатът от дейностите са: приети медиатори по новите правила, въведени с Програмата за реформа; назначени съдебни координатори; изготвена учебна програма; проведени обучения на съдии, медиатори и съдебни координатори – общо 357 човека.**

(4) Разширяване на функциите на Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) - **Резултатът е изготвен анализ и техническо задание за създаване на модул в Единната информационна система за управление и администриране на делата, изпращани на медиация.**

(5) Подготвяне и провеждане на обществена поръчка за осигуряване на необходимата техническа обезпеченост на съдебните центрове по медиация - **Резултатът е осигурена компютърна и периферна техника за осъществяване на дейностите по медиация в съдебните центрове.**

(6) Осигуряване на материална обезпеченост на съдебните центрове по медиация към пилотните съдилища (ремонт на помещения, обзавеждане и оборудване) - **Резултатът е 4 ремонтирани и дооборудвани съдебни центъра в градовете София, Варна, Пазарджик и Перник.**

(7) Провеждане на разяснителни кампании сред заинтересованите групи (адвокати) във връзка с въвеждането на задължителната медиация в пилотните съдилища - **Резултатът е проведени 12 кампании в градовете София, Варна, Пазарджик и Перник.**

(8) Провеждане на информационна кампания за запознаване на обществото с въвежданите промени в съдебната система, свързани с APC – електронни медии, конференции, чрез интернет - **Резултатът е 2 ключови събития – въвеждаща и обобщаващи за годината конференции и информационни кампании на реформата по въвеждане на задължителна медиация.**

(9) Отчитане на резултатите от фаза I на проекта. **Резултатът е изготвен доклад със статистика за проведените медиации и резултатите от тях, изводи и насоки за следващите дейности по проекта за въвеждане на задължителна съдебна медиация в останалите съдебни центрове**

Краен резултат от Фаза I са работещи пилотно по програмата за задължителна медиация съдебни центрове в градовете София, Варна, Пазарджик и Перник.

II фаза – Създаване на 15 нови центрове по медиация към окръжните съдилища и разширяване на съществуващите 9 съдебни центъра по медиация:

(1) Създаване на 15 нови центрове по медиация към окръжните съдилища – осигуряване на техническа и материална обезпеченост, назначаване на съдебни координатори - **Резултатът е 24 ремонтирани и дооборудвани съдебни центъра по медиация в окръжните съдилища, както и осигурени помещения във всички останали 89 районни съдилища в окръжните съдебни райони в цялата страна с назначени съдебни координатори.**

(2) Приемане на нови медиатори към новите и останалите съществуващи центрове по медиация, обучение на медиатори, съдебни координатори и съдии във всички 24 окръжни съдебни райони - **Резултатът от дейностите са: приети медиатори по правилата на Програмата за реформа; назначени съдебни координатори; проведени обучения на съдии, медиатори и съдебни координатори – общо до 1460 човека.**

(3) Продължаване на разяснителните **кампании сред заинтересованите страни на реформата по въвеждане на задължителна медиация.**

(4) Отчитане на резултатите от фаза II на проекта. Резултатът е изготвен заключителен доклад, съдържащ статистика за проведените медиации и резултатите от тях, за резултатите от въвеждането на задължителната медиация, препоръки и насоки за последващи дейности по евентуално разширяване на видовете дела, които подлежат на задължителна медиация.

Краен резултат от Фаза II са работещи пилотно по програмата за задължителна медиация съдебни центрове във всички окръжни съдебни райони в България.

- Начална стойност -[година]
- Междинна стойност - [година]
- Крайна стойност - [година]

6.2. Индикатор/и за ефект

По **“намаляване на натовареността на съдилищата”** Краен резултат: **С 5% общо** ще намалее годишната натовареност на районните и окръжните съдилища. /За сравнение, през 2019г.общият брой постъпили дела във всички районни съдилища е 593 740бр., а във всички окръжни съдилища е 86 512бр. /.

Междинни резултати: 2021г.- 1% от общият брой постъпили дела
2022г.- 2 % от общият брой постъпили дела
2023г.-3% от общият брой постъпили дела
2024г.- 4% от общият брой постъпили дела
2025г.- 5% от общият брой постъпили дела

По **“повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване”** след приключване на проекта очакван Краен резултат: **13% от общият брой** искиви граждански/търговски дела в районните съдилища ще бъдат изпращани на задължителна съдебна медиация. Следва да се има предвид, че този процент зависи от вида на делата, които чрез законодателни промени ще подлежат на задължителна медиация.

Междинни резултати: 2021г.- 0% от общият брой искиви граждански/търговски дела
2022г.- 1% от общият брой искиви граждански/търговски дела
2023г.-10% от общият брой искиви граждански/търговски дела
2024г.- 12% от общият брой искиви граждански/търговски дела
2025г.- 13% от общият брой искиви граждански/търговски дела

Видовете дела със задължителна медиация ще бъдат увеличени след анализ от ефекта на проекта.
8% от делата, изпратени на задължителна медиация ще приключат с медиационно споразумение.

По **“подобряване на бизнес средата”** – въвеждането на медиацията като ефективен алтернативен способ за разрешаване на спорове ще повиши удовлетвореността от съдебната система и чрез намаляване на натовареността на съдилищата ще се оптимизира сročността и качеството на правосъдието, което ще доведе до подобряване на бизнес условията в страната.

- Начална стойност - [година]
- Междинна стойност - [година]
- Крайна стойност - [година]

7. Изисква ли реализацията на проекта провеждане на процедура по ЗОП?

Да – за някои от дейностите.

Обучителните дейности бъдат възложени на Националния институт на правосъдието и няма да е необходимо възлагането на обществена поръчка

(чл. 14, т. 5 ЗОП). Доколкото се отнася до алтернатива на правосъдната дейност, която е задължителна, то е необходимо във висока степен да се гарантира качеството на алтернативния способ за решаване на спорове. Това налага и институционализиране на дейността по обучение- начално и текущо на съдии и медиатори. Националният институт на правосъдието (НИП) е създаден през 2003г. и дейността му се урежда от Закона за съдебната власт. Съгласно чл. 249 от Закона за съдебната власт Националният институт на правосъдието осъществява: задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор, и младши следовател; задължително въвеждащо обучение на съдиите, прокурорите и следователите при първоначално назначаване в органите на съдебната власт; съвместно със съответния съд организира начално обучение на положилите клетва съдебни заседатели в срок до три месеца след полагане на клетвата; поддържането и повишаването на квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите, членовете на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет, на държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията, съдебните помощници, прокурорските помощници, съдебните служители, съдебните заседатели, на инспекторите от Инспектората към министъра на правосъдието и на други служители от Министерството на правосъдието; обучение на други лица, когато това му е възложено със закон или акт на Министерския съвет. Финансирането на Националния институт на правосъдието се осъществява от бюджета на съдебната власт, от програми и проекти, от дарения и от собствена дейност, свързана с обучение, като ВСС осигурява основната част от бюджета на НИП за всички обучения, предвидени в закон. НИП се ръководи от управителен съвет, в състава на който се включват петима представители на Висшия съдебен съвет и двама представители на Министерството на правосъдието, председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главният прокурор. Председателят на Върховния касационен съд е председател на управителния съвет. Министърът на правосъдието е член по право на управителния съвет от квотата на Министерството на правосъдието.

7.1. Ако се изисква процедура по ЗОП, каква част от дейностите и финансовият ресурс ще бъдат предмет на обществената поръчка?

Около 20% - за планираните поръчки: за извършване на ремонт и закупуване на обзавеждане на помещенията в медиационните центрове; за закупуване на компютърна и периферна техника.

7.2. Ако се изисква процедура по ЗОП, какъв е индикативният график за изпълнението ѝ?

9 месеца, което включва и предвидените в закона срокове за обжалване (виж времеви график по-горе).

8. Демаркация и допълняемост:

8.1. Ако са изпълнявани сходни проекти (независимо от източника им на финансиране), опишете как този проект надгражда/допълва постигнатото с предходните проекти.

Проект на Софийски районен съд и Професионална асоциация на медиаторите в България (ПАМБ) за създаване на първия съдебен център в

България, финансиран от Фондация „Америка за България“, 2009-2010 г.

Проект „Медиацията среща съдиите“, финансиран от Европейския съюз - 2015 г., реализиран от Българската търговско-промишлена палата, по който е създаден съдебният център при Окръжен съд - гр. Варна.

Проект на Фондация „Америка за България“, реализиран от Сдружение „Център за разрешаване на спорове“, по който са създадени съдебните центрове в градовете Пазарджик, Плевен и Бургас - 2016-2019 г.

Проект „Повишаване капацитета на организациите, които обучават медиатори, чрез изработване на Стандарти за обучение на медиатори“: „Правен, институционален анализ и анализ на политиката по отношение на медиацията в България“, финансиран от Европейския съюз - 2019 г., изготвен от Фондация „Партньори България“

Проект „Децата на фокус“, финансиран от Европейския съюз - 2020 г., реализиран от ПАМБ, с работни групи с родители, целящи популяризиране на ефекта и ползата от медиацията на страни по дела за родителски права.

Проект „Насърчаване използването на медиацията като алтернативен способ за решаване на спорове“, финансиран от Европейския съюз – 2019-2020 г., реализиран от Сдружение „Център за разрешаване на спорове“, по който е изграден Централизиран електронен портал за медиация и са създадени съдебни центрове по медиация към окръжните съдилища в градовете Враца, Добрич, Пловдив, Велико Търново и Сливен.

Предходните проекти в областта на медиацията, описани по-горе, са насочени основно към постепенно изграждане на инфраструктурата, която обслужва съдебната медиация. Резултатът от тези проекти, включително от последния посочен по-горе, приключил през 2020 г., може да се обобщи като създаване на съдебни центрове по медиация към около половината от окръжните съдилища в България (най-рано са създадени централите към двата най-големи съда – в гр. София и гр. Варна, а общият брой на съдебните центрове е 13), както и създаване на електронен портал за медиация, който дава възможност за провеждане на онлайн медиационни срещи, а също така съдържа информация за регистрираните медиатори в България и организации за обучение на медиатори. Всички проекти имат и общата цел да популяризират медиацията и да разширят културата на извънсъдебно решаване на спорове, но за всеки от тях тази цел е ограничена с оглед конкретната насоченост на съответния проект.

До този момент обаче липсва реформа в областта на гражданското правораздаване, която да позволи в пълна степен обществото да се възползва от възможностите на медиацията. Посочените по-горе проекти са насочени към различни аспекти на проблемите, свързани с медиацията, но нито един от тях не е имал за цел провеждане на цялостна реформа в правораздаването по граждански и търговски дела, която да позволи широко използване на медиацията за разрешаване на тези спорове, включително чрез интегрирането ѝ в съдебната процедура. Също така, посочените проекти са ограничени и в териториалния си обхват. Поради това към малко повече от половината окръжни съдилища в

България (15 от общо 28 съдилища) все още няма създадени съдебни центрове по медиация.

Настоящият проект цели да надгради и завърши започнатото от предходните проекти в областта на съдебната медиация, като използва положителните практики, създадени чрез тях. Това включва използване на натрупания опит от работата на вече функциониращите съдебни центрове по медиация, четири от които ще бъдат използвани през фаза I на проекта като пилотни центрове, използване на знанията и уменията на обучените медиатори, включително в специфичната област на семейните отношения, използване на създадената възможност за онлайн медиация и др.

Същественото в настоящия проект е реформиране на законодателството в областта на гражданското правораздаване чрез въвеждане на задължителна медиация, което ще позволи много по-голям обем от съдебни дела да бъдат разрешавани чрез медиация. Това ще бъде съчетано с допълнително развитие на съществуващите съдебни центрове, за да бъдат в състояние да поемат този значително увеличен обем от дела, а също така с изграждане на центрове и към окръжните съдилища, където това още не е направено. По този начин ще се постигне завършеност на изграждането на програмата по съдебна медиация в цяла България, включително на законодателно ниво, като се премине към задължителна медиация по множество видове граждански и търговски дела. Този резултат отговаря и на преобладаващите мнения, изразявани от заинтересованите групи (адвокати, медиатори и съдии) на проведените конференции в рамките на горепосочените проекти (а и извън тях), за това, че въвеждането на задължителна медиация ще улесни значително използването на този способ за разрешаване на спорове и ще направи възможно най-пълноценното му използване от гражданите и бизнеса.

8.2. Ако по линия на програмите от Споразумението за партньорство, централно управляваните инструменти на ЕС или Фонда за справедлив преход са предвидени за изпълнение сходни проекти, очертайте демаркацията с настоящия проект.

Не са предвидени други проекти.

9. Проектът допринася ли пряко за изпълнение на някоя от Специфичните препоръки на Съвета, отправени към България в рамките на Европейския семестър в периода 2017-2020 г.? Моля, опишете как.

Сред ключовите цели на проекта е чрез въвеждането на задължителна медиация по някои граждански и търговски дела да се намали натовареността на съдилищата във връзка с разглежданите от тях граждански и търговски дела. Това ще спомогне за намаляване на общата продължителност на спорните съдебни производства по тези дела и съответно за повишаване ефективността на правораздаването. Тези цели съответстват както на принципните въпроси, поставени в Доклада на Европейската комисия относно върховенството на закона за 2020 г., така и на препоръките на Комисията, съдържащи се в годишните мониторингови доклади за напредъка на България, изготвяни по механизма

за сътрудничество и проверка (виж напр. препоръка 6 от доклада от 22.10.2019 г.).

В Актуализираната стратегия за продължаване на съдебната реформа **алтернативното решаване на спорове** е въведено като приоритет- в Специфична цел 2: Регулиране на натовареността на магистратите и на структурите на съдебната власт, т. 3.2.4 Пакет от мерки за намаляване на натовареността, включително с помощта на облекчаване на процедурни правила, засилено използване на алтернативни форми за решаване на спорове и въвеждане на електронно правосъдие; в Стратегическа цел 4: Модерна и ефективна наказателна политика, Специфична цел 1 Актуализация на наказателната политика, т. 4.1.9 Прилагане на алтернативни способи за решаване на наказателни дела, включително чрез форми на възстановително правосъдие; в Стратегическа цел 6: Повишаване на доверието към съдебната власт чрез обществено участие и прозрачност, Специфична цел 4: Засилване на прозрачността на съдебната власт и диалога с гражданите, т. 6.4.7 Механизми за насърчаване на алтернативни средства за решаване на делата, като средство за повишаване на доверието и отговорността на гражданите и изграждането на правна култура.

Такава е и **препоръката на СЕРЕЈ от 2017 г.**

10. Проектът допринася ли за изпълнението на реформа в даден сектор? Моля, опишете как.

Проектът ще подпомогне реформата в съдебната система, като способства за едновременно намаляване на натовареността на съдилищата и повишаване на качеството на правораздаването, както и за повишаване на доверието чрез обществено участие и отговорността на гражданите и изграждането на правната култура.

11. Проектът допринася ли за развитие на някой от аспектите на устойчивото икономическо развитие? Моля, опишете как.

Да.

Стабилността на съдебната система е сигурен проводник на устойчиво икономическо развитие. В случая въвеждането на инструментите на алтернативното решаване на спорове чрез създаване на съдебни центрове по медиация ще увеличи възможностите пред страните в съдебните производства за решаване на споровете, ще даде пряка възможност за спестяване на време и ресурси, както за гражданите и юридическите лица, така и за съдебната система, което е директен източник на положителен икономически ефект.

12. Проектът допринася ли за изпълнението на целите на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030? Моля, опишете как.

Да.

Проектът следва пряка цел от Националната програма България 2030: Ускорено икономическо развитие.

13. Проектът допринася ли за изпълнението на целите и приоритетите, определени в Интегрирания национален план „Енергетика и климат“? Ако отговорът е „да“, моля, опишете как.